

Bouwen aan het landschap rond Gasselte

**verbouw en realisering nieuwe veeschuren
aan de Heetweg 1 te Gasselte**

**ir. Jan H.F. Giezen - architect BNA
Heilien Tonckens - landschapsonwerp**

Bouwen aan het landschap rond Gasselte

**Realisering:
open loopstal en kapschuur door verbouw/uitbreiding bestaande schuren
herstructurering boerenerf
aan de
Heetweg 1
te Gasselte
augustus 2008**

**Ontwerp: ir. J.H.F. Giezen - architect BNA
ism**

**Heilien Tonckens - landschapsonwerp
in opdracht van :
dhr. H. van Rein, Heetweg 1 te Gasselte**

Bouwen aan het landschap rond Gasselte

De heer H. van Rein heeft het voornemen op de locatie Heetweg 1 te Gasselte een bestaande schuur te vergroten en de bestaande open werktuigenschuur te slopen en nieuw te realiseren. De locatie is gelegen op de open es aan de noordzijde van Gasselte.

Ontwerpstrategie

In het project wordt een ontwerpstrategie “de zgn. vierstappen ontwerpstrategie, gehanteerd. De strategie gaat uit van de opvatting dat het bestaande de inspiratiebron kan zijn voor het nieuwe. Hierbij wordt uitgegaan van de ecologische, cultuurhistorische en landschappelijk ruimtelijke kwaliteiten van het Drentse landschap. Een kwaliteit die in hoge mate samenhangt met de ontstaansgeschiedenis van het landschap. In deze ontstaansgeschiedenis hebben de boeren een grote rol gespeeld. Het zijn de boeren die in het verleden in een wisselwerking met de natuur vorm hebben gegeven aan dit landschap en zijn agrarische bebouwing.

Voor de locatie Gasselte worden op basis van deze werkstrategie de bestaande standaardschuren streekeigen aangepast.

Boerenerf

Voor het verbeteren van de kwaliteit van het landschapsbeeld van het huidige boerenerf wordt er meer aandacht besteed aan een zorgvuldig ontworpen erfinrichting en beplanting die past bij het bestaande landschap en de herkenbare karakteristiek van de Drentse boerenerven.

Voorbeeldplan Studie Landschappelijk bouwen

Het project is gelegen op de open es en is vanaf de doorgaande weg goed zichtbaar. In de loop der tijd is er rond het erf de nodige afschermende begroeiing ontstaan welke niet heeft geresulteerd in een samenhangend beeld. Voor deze studie wordt in het kader van het project “Landschappelijk bouwen” de vierstappen ontwerpstrategie gevolgd om te komen tot een plekgebonden ontwerp voor het te herstructureren boerenerf Heetweg 1.

Ontwerppuntgangspunten

Bij het planproces worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Bouwen met oog voor cultuurhistorie
- Bouwen met oog voor het bestaande landschap.

De beeldbepalende componenten die dit bijzondere landschap herkenbaar maken, dienen daarbij als uitgangspunt.

In dit project wordt zichtbaar gemaakt dat een aangepaste standaardschuur, welke ontwikkeld is op basis van de ontwerppuntgangspunten van het project landschappelijk agrarisch bouwen ook kan resulteren in een bruikbare en betaalbare schuur. Daarmee kunnen de nieuwe schuren op het boerenbedrijf H. van Rein dienen als voorbeeldschuur.

Locatie Heetweg

De boerderij aan de Heetweg, met de weilanden rondom wordt aan de zuidkant begrensd door de “nieuwe” weg N378 richting Stadskanaal. Deze weg doorsnijdt als het ware de es aan de noordkant van het dorp.

Aan de westkant loopt de N34 de grote weg van Emmen naar Groningen. Tussen de Heetweg en de N34 loopt nog de Oude Groningerweg. En aan de oostkant loopt de oude weg, de Gieterweg, deze slingert door alle dorpen over de Hondsrug heen richting Groningen.

De boerderij ligt in het gebied wat de polakkers wordt genoemd.

Het is een veebedrijf met de weilanden rondom. De open es is een grazige groene vlakte geworden die begrensd is door houtwallen.

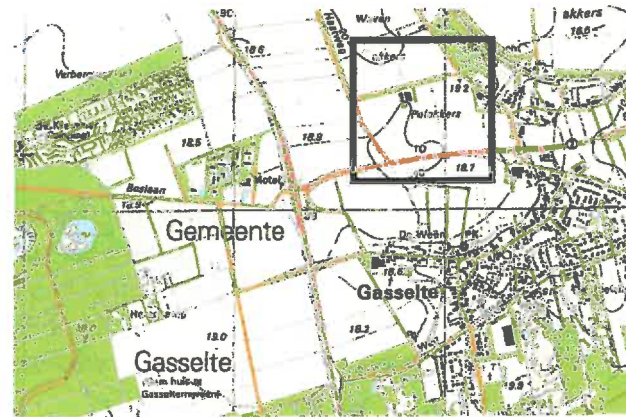
De boerderij staat met de achterkant richting de N 378 en is vanaf die weg met zijn schuren duidelijk zichtbaar.

Projectplan:

Landschappelijk bouwen

In dit plan wordt de term landschappelijk bouwen gebruikt. Hieronder worden verstaan het realiseren van bouwplannen en de landschappelijke inpassing daarvan. Bij het eerste richt men zich op de met de te ontwikkelen ontwerpen op het gebouw zelf. Er wordt gekeken in hoeverre bij de bouwplannen aanpassingen gedaan kunnen worden, die in overeenstemming zijn met de cultuurhistorische context van het landschap. Daarnaast richt men zich op de inplaatsing van het gebouw in de directe omgeving. Hierbij moet vooral gedacht worden aan de begroeiing rondom het gebouw.

In dit projectplan worden de beide termen onder één term landschappelijk bouwen gevat.

Bouwen aan het landschap rond Gasselte

Ontwerpopgave

De Drentse boerderijen in de dorpen en gehuchten lagen altijd verscholen onder de hoge eiken. De latere veldontginningen zijn ook weer in het groen gezet. Bomen markeren de plekken waar gewoond wordt. Bomen die hoger zijn dan de bebouwing. De bebouwing ligt als het ware verscholen onder het groen.

In de jaren 60-70- van de vorige eeuw zijn er vele nieuwe boerenbedrijven in het open landschap ontstaan die opgebouwd zijn met standaardschuren. De nieuwe veestallen, mestilo's, aardappelschuren en andere bedrijfsgebouwen worden vaak ervaren als niet bij het bestaande landschap passende elementen.

Geconstateerd wordt dat er voor alle functies op het boeren erf dezelfde (standaard)schuren worden gerealiseerd. Schuren die in heel Nederland op dezelfde wijze worden gebouwd. In het project "landschappelijk agrarisch bouwen" worden voorstellen gemaakt voor moderne schuren in een vormgeving die uitgaat van de landschappelijke kwaliteit van het Drentse landschap.

In die jaren zijn er vele van die nieuwe boerderijen rondom in het bosplantsoen gezet. Grote massieve dichte eilanden werden het. Bomen en struiken werden in brede groenstroken geplant. Onderhoud bleef nog al eens achterwege, waardoor het beeld hier en daar wat te wensen overliet. Hoog opschietende singels met stakerige bomen en struiken.

Kritiek was er ook op deze aanpak. Met name door boeren die net alle grond rondom de boerderij hadden liggen en daar vee op hadden lopen. Je hebt alles bij huis en je ziet niks.

Transformeren.

Bij het vernieuwen van het boeren erf aan de Heetweg 1 gaat het om de bouw van een aantal nieuwe boerenschuren. Gestreefd wordt dat dat geschiedt op een zodanige wijze dat de landschappelijke identiteit hierdoor wordt versterkt. De inpassing in het landschap richt zich met name op de groenstructuur op en rond het boeren erf.

Hierbij wordt rekenschap gehouden dat er op het bedrijf de komende jaren nog een forse groei plaats zal vinden. Een groei aan nieuwe bebouwing, die niet meer valt in te passen in de bestaande groene infrastructuur rond het bestaande boerenbedrijf.

Probleemstelling - ontwerpopgave

Betekenis van cultuurhistorie

Identiteit en zingeving

Cultuurhistorische kwaliteiten verschaffen bewoners van een dorp, stad of land een gevoel van eigenheid. De Raad voor het Landelijk gebied zegt hierover dat de persoonlijke betekenis die mensen aan hun omgeving toekennen essentieel is voor de identiteit van die omgeving. Het is die betekenis die “de verscheidenheid in ons land een extra dimensie geeft en tegelijkertijd zorgt voor de betrokkenheid van mensen bij hun omgeving”. De omgeving is immers niet zomaar een willekeurige- al dan niet interessante- verzameling van uitwisselbare elementen, maar een heel specifiek geheel met een eigen betekenis, met historie en met persoonlijke associaties. Volgens de Raad is dit aan het begin van de 21^e eeuw “een niet te onderschatten factor”. Daarbij wijst de Raad erop dat sterke tendensen naar schaalvergroting in de samenleving een tegenbeweging oproepen; een behoefte aan nuances, herkenbaarheid en verscheidenheid. Het verleden kan hierbij fungeren als referentie. Aandacht voor de identiteit die het cultureel erfgoed verschaft, sluit in de ogen van de Raad dan ook logisch aan op de ruimtelijke vraagstukken. “De onrust en het identiteitsverlies die vaak gepaard gaan met grote ruimtelijke ontwikkelingen kunnen gedeeltelijk worden gecompenseerd door voor onze toekomstige leefomgeving inspiratie te ontleen aan het besef van de continue, doorgaande lijnen in de geschiedenis. Het langetermijnperspectief van de cultuurhistorie kan ons in staat stellen de waan van de dag te relativiseren.”

Contrapunt voor mondialisering

In de beleidsnota Belvedere lezen we dat we “de behoefte aan historisch verankerde identiteit, aan “trage” bewegingen in de tijd, aan onderscheidend vermogen, aan nuances, herkenbaarheid en verscheidenheid” tevens kunnen zien als “contrapunt voor de dominante invloed van een nivellerende mondiale cultuur”. Volgens de nota kunnen we door een respectvolle omgang met het cultureel erfgoed bij ruimtelijke ontwikkelingen de identiteit van een dorp, regio of land behouden.

Informatiebron

De nota Belvedere benadrukt het belang van het kennis geven en nemen van het cultureel erfgoed: “Cultuurhistorie is een bron voor geschiedenisonderwijs en voorlichting. Educatie versterkt het historisch besef. Cultureel erfgoed is basismateriaal voor wetenschappelijk onderzoek waaruit het verhaal van de bewonings- en ontginningsgeschiedenis wordt afgeleid. Voor bewoners en toeristen vormt het cultureel erfgoed de spiegel van de bewoningsgeschiedenis. Het in stand houden van cultuurhistorische waarden waarborgt informatie over de loop van onze geschiedenis.”

Inspiratiebron

In de nota wordt erop gewezen dat cultuurhistorie weliswaar iedere dag ontstaat, maar dat het van groot belang is informatie van vroeger te bewaren en bewust te gebruiken voor vernieuwing. Deze cultuurhistorische informatie zou de inspiratiebron moeten zijn voor ontwerpers van steden, landschappen en gebouwen. Ofwel, zoals het in de nota staat geformuleerd: “Het is de basis voor een ontwikkelingsgerichte omgang met cultuurhistorische kwaliteiten bij ruimtelijke ontwikkelingen”.

Ecologisch belang

Belvedere is zich tevens bewust van het ecologisch belang van cultuurhistorische elementen en patronen in het landschap. Houtwallen, forten, watergangen, dijken en landgoederen zijn in en rond dorpen en verrassend vaak ook steden van grote ecologische waarde en dragen bij aan de biodiversiteit.

Bron: Belvedere: beleidsnota over de relatie cultuurhistorie en ruimtelijke ordening

Betekenis van cultuurhistorie

referentiebeeld

De historische factor als drager

Uit: Geen top zonder berg, Wijbrand Havik en Heero Meindersma

Het bestaande als bron van het nieuwe.

“Het bestaande is de bron van het nieuwe. Het wiel wordt nooit meer opnieuw uitgevonden, hoogstens verbeterd. Dat is bij de inrichting van ons land niet anders. De bestaande gebouwen, het landschap en de infrastructuur vormen niet alleen het economisch kapitaal, maar evenzeer de fysieke stabiele factor om letterlijk en figuurlijk op voort te bouwen. Het spanningsveld tussen ‘roots’ en verandering is daarvan een fundamenteel onderdeel. Er bestaat geen vernieuwing zonder geschiedenis. In onze (gebouwde) omgeving is dat nog duidelijker dan in welke sector dan ook. Landschappen, dorpen, steden en gebouwen hebben een levensduur van vaak meerdere eeuwen. Bovendien zijn ze niet ‘weggestopt’ in archieven en musea. Nergens is onze cultuur beter afleesbaar dan aan de omgeving. Dat geldt niet alleen voor officiële beschermde monumenten en landschappen, maar evenzeer voor de gewone bebouwing en de veranderingen en toevoegingen van vandaag en morgen.

Ruimtelijk kwaliteit wordt in hoge mate bepaald door identiteit en herkenbaarheid. Hiervan is de cultuurhistorie een wezenlijk bestanddeel. Daarom zal de cultuurhistorie een vanzelfsprekende afwegingsfactor moeten zijn in de ruimtelijke planning.

Regionale identiteit

Regionale identiteit is verankerd in de geschiedenis van streek, dorp of stad en de bewoners die er kleur en vorm aan geven. Het historische landschap en de karakteristieke bebouwing vormen daarvan als het ware de dragers. De morfologische kwaliteit is vaak slechts een afgeleide van maatschappelijke veranderingen. Zelfs als de fysieke huls in oorspronkelijke staat wordt gehouden, dreigt het ‘leven’ er toch vaak uit weg te vloeien. Zo zijn er bijvoorbeeld tal van kleine agrarische gemeenschappen, die door rijksbescherming voor het oog intact zijn gebleven maar door functieverlies veel van hun authenticiteit verloren hebben. Toch bestaat er een grote maatschappelijke consensus om deze representanten van het verleden als voorbeelden en referenties van regionale identiteit in stand te houden.

Plekgebonden bouwen

Doel van deze studie is te zoeken naar plekgebonden (regiospecifieke) architectuur, gebaseerd op een eigentijdse interpretatie van het landschap en de geschiedenis in combinatie met inzicht in de structurele veranderingen in de maatschappij. Naast het voortbouwen op bestaande tradities moet er ruimte blijven voor nieuwe culturele expressies die voortvloeien uit de veranderingsprocessen en de behoeften van de toekomstige samenleving.

Regionale identiteit

Werkstrategie

4 stappenplan

4 stappenplan

werkstrategie:

Bouwen aan het landschap rond Gasselte

- stap 1** **beschrijving ontstaansgeschiedenis landschap en cultuurhistorie toegespitst op locatie Heetweg 1.**
- vastleggen identiteit van het bestaande landschap dmv:
archiefonderzoek
onderzoek historische en topografische kaarten
(fotografisch) vastleggen bestaande landschappelijke kwaliteit
(fotografisch) vastleggen bestaande situatie; bebouwing
 - vastleggen ecologische kwaliteit
- doel:**
- *formuleren van een ontwikkelingsvisie ten behoeve van de ontwikkeling van een boerenerf en landschapsplan en nieuwe schuren met oog voor het landschapsbeeld en cultuurgeschiedenis.*
- stap 2** **ontwerp landschapsplan gebaseerd op de ontwikkelingsvisie stap 1**
- ontwikkelen en visualiseren van een inrichtingsplan (landschap en erf + gebouwen)
 - ontwerp gerelateerd aan de bestaande landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteit
 - ontwerpen met de cultuurhistorie als inspiratiebron
 - natuurontwikkeling
- doel:**
- *ontwikkelen van een nieuwe erfinrichtings- en landschapsplan ten behoeve van de uitbreiding van een bestaande schuur, het vernieuwen van een bestaande loopstal en het realiseren van nieuwe werktuigen-kapschuur.*
- stap 3** **opstellen lange termijn-beheersplan**
- doel:**
- *de opdrachtgever geeft in deze stap aan hoe zijn bedrijf zich na realisering van dit planvoorstel zich de komende jaren zal ontwikkelen op een wijze die recht doet aan de doelstelling van het projectplan: Agrarisch landschappelijk bouwen.*
- stap 4** **ontwerp streekeigen boerenschuren**
- formuleren programma van eisen: gebaseerd op stap 1 en 2
 - ontwerp uitbreiding en vernieuwen bestaande schuren
 - ontwerp open werktuigen-kapschuur
 - ontwerp: situatie: plattegronden, gevels, doorsnede
3D tekeningen, inpassingen 3D beeld in landschap

Plekgebonden bouwen - stap 1

Gasselte
 De eerste schriftelijke vermelding van Gasselte dateert uit een oorkonde van 1302. Het dorp zelf heeft altijd uit twee delen bestaan: het Grotenend (ten noordoosten van de kerk) en het Lutkenend (ten westen van de kerk). In het Grotenend waren de grotere boerderijen van de invloedrijke families gesitueerd en in het Lutkenend woonde de keuterboeren en de ambachtslieden. De kerk lag letterlijk in het midden.
 Bron: Wikipedia

Ontstaansgeschiedenis Gasselte

Het landschap rond Gasselte

Langs de Heetweg ligt een houtwal in eigendom van de gemeente. Een houtwal met als hoofdsoort eik en een dichte struiken laag.

Langs de Oude Groningerweg loopt een houtwal in eigendom van SBB met als hoofdsoort eik met een struikenlaag eronder.

De boerderij ligt aan de noordkant van het dorp, als het ware van het dorp afgesneden door de nieuwe weg richting Stadskanaal die ten zuiden van de boerderij langs loopt. De weidegrond grond loopt door tot de weg. Het lichte opbollende karakter van de es is nog steeds te zien.

Aan de westkant wordt het begrensd door de N34 de grote weg van Emmen naar Groningen. Aan de oostkant loopt de eeuwenoude weg Groningerweg.

Het landschap rond de Heetweg

Het erf
 Bij een groeiend bedrijf als dat van de Familie van Rein waar het aantal stuks vee richting de 300 of meer gaat is het ook van belang het vee in de wei te zien lopen. Het vee loopt dagelijks in en uit. Er moet geen gesloten eiland ontstaan maar een open verbinding tussen boerderij en landschap. Daarnaast mag de boerderij gezien worden maar moet niet in het landschap alle aandacht naar zich toe trekken.
 De eik is hier de boom om verbinding te maken tussen erf en landschap. Tevens kunnen groepen eiken rondom het erf in de toekomst zorgen voor schaduw op de schuren.

Het erf

Landschaps-erfinrichtingsplan - stap 2

aandachtpunten: Plekgebonden wijze van bouwen aan een landschap

Algemeen:

- Zorgdragen voor blijvende herkenbaarheid landschapstypen en cultuurhistorische elementen en structuren en hun onderlinge samenhang.
- beleid gericht op behoud/ontwikkeling belangrijke landschappelijk- en cultuurhistorische kenmerken als onderdeel van ruimtelijke kwaliteit en inspiratiebron
- lokaal maatwerk waarbij landschappelijke kenmerken/draagkracht landschap en respectvol omgaan met cultuurhistorische elementen en structuren volwaardig meespelen in ruimtelijke planvorming.

ontwikkelingsgeschiedenis

- gebruik historische (topografische)kaarten, maar ook geomorfologische kaarten, om de ontwikkelingsgeschiedenis van een gebied duidelijk te krijgen
- houd ook rekening met eventuele archeologische waarden in het gebied

landschap en cultuurhistorie

- kijk of verdwenen landschapselementen die een verloren gegane kwaliteit vertegenwoordigen (bijvoorbeeld: het landschap van vóór de ruilverkaveling) aangrijpingspunt of inspiratiebron kunnen zijn voor nieuwe ontwikkelingen.
- als het programma moeilijk is in te passen forceer dan het landschap niet, en probeer (als het programma niet kan worden aangepast) het programma op een andere locatie in te passen.
- Nieuwe ontwikkelingen vormen niet per definitie een aantasting van landschappelijk en cultuurhistorische kwaliteiten. Door nieuwe ontwikkelingen goed in te passen krijgt de kwaliteit een impuls en ontstaat de nieuwe cultuurhistorie van de toekomst.

Inrichting en architectuur

- vaak is heel bepalend voor de identiteit hoe bebouwing is gesitueerd aan een weg, de maten, de afstanden, de ligging en oriëntatie, als deze principes worden gevolgd zijn allerlei variaties en vernieuwingen mogelijk zonder verlies van identiteit.
- Zorg niet alleen voor inpassing van een programma in het landschap, maar zo mogelijk ook voor de bebouwingsprincipes en architectuurvormen die passen in het gebied.

Context

- respecteer altijd de historische lijnen in het landschap en behandel het kleinere plangebieden nooit als een 'eiland'.

Identiteit

- Ga voor echte, lokale of regionale identiteit en kwaliteit en neem geen genoegen met 'standaard-kwaliteit' of de middelmaat.
- Wees niet bang om 'historiserend' te zijn, maar wees ook niet bang om echt 'vernieuwend' te zijn, als maar in alle gevallen respectvol wordt omgegaan met de bestaande, unieke context.
- Kijk altijd of het mogelijk is met nieuwe geplande ontwikkelingen zowel bestaande kwaliteiten te handhaven of te versterken én bestaande storende elementen te saneren of minder storend te maken.

Bron: Streekplannen – provincie Fryslân en Noord-Holland

Aandachtpunten - Landschapsplan

Toelichting groenplan

Bij een groeiend bedrijf als dat van de Familie van Rein waar het aantal stuks vee richting de 300 of meer gaat is het ook van belang het vee in de wei te zien lopen.

Het vee loopt dagelijks in en uit. Er moet geen gesloten eiland ontstaan maar een open verbinding tussen boerderij en landschap. Daarnaast mag de boerderij gezien worden maar moet niet in het landschap alle aandacht naar zich toe trekken.

De eik is hier de boom om verbinding te maken tussen erf en landschap. Tevens kunnen groepen eiken rondom het erf in de toekomst zorgen voor schaduw op de schuren.

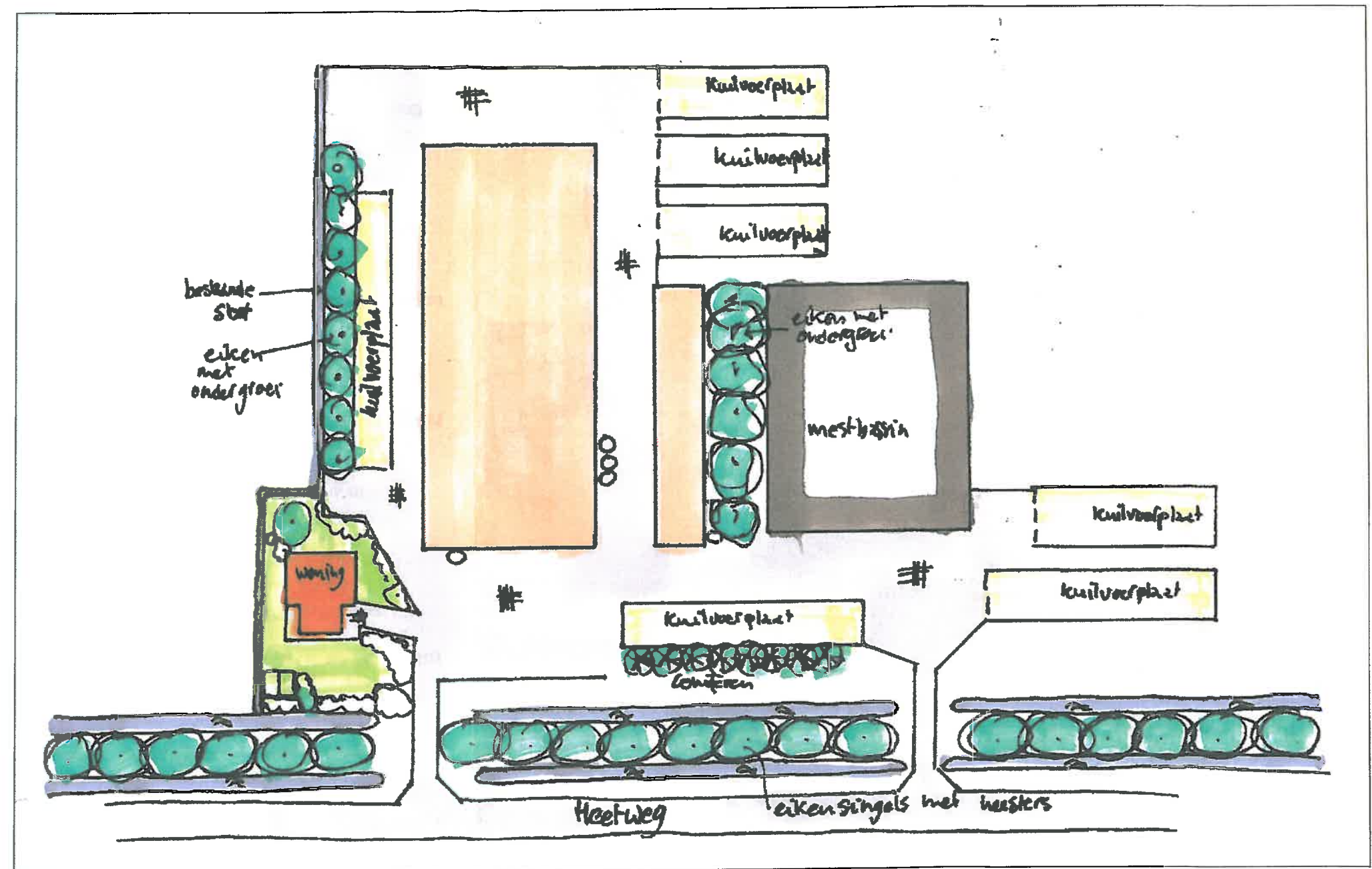
Inrichting erf

Woning en siertuin liggen aan de rand van het complex. De siertuin is met bomen en heesters groot genoeg en ingericht naar de wensen van de bewoners.

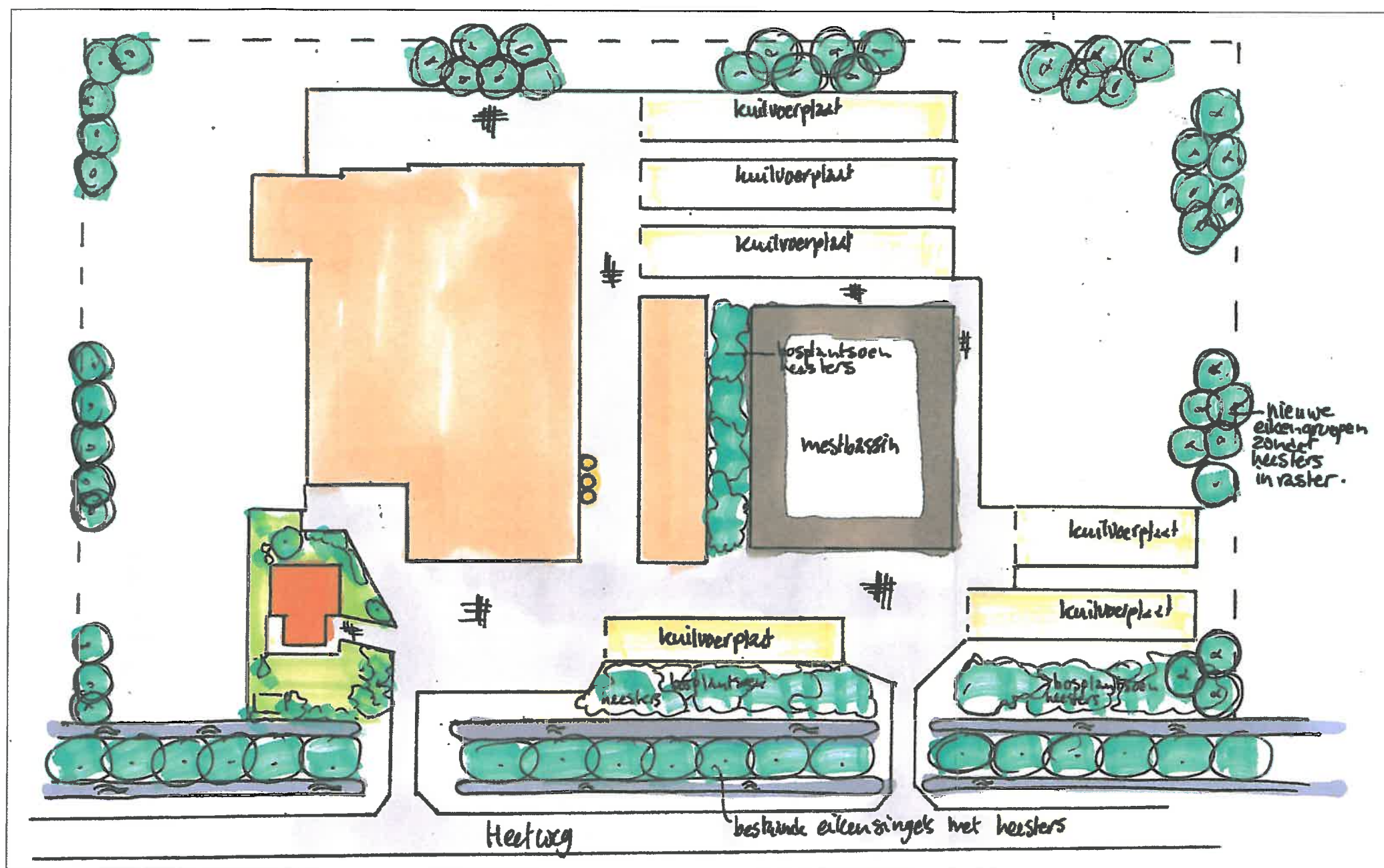
Het erf is in grote lijnen boomloos. Achter de werktuigenschuur staan nog wat bomen.

Voorstel om het erf in de eikenbomen te zetten. Bomen planten moet hier zorgvuldig gebeuren imv de keileem in de ondergrond.

Het gedeelte van de woning steekt als het ware nu uit in het weiland. Het is mooier om hier een rechte lijn van te maken. De groene strook die er nu staat langs de kuil plaat zal moeten verdwijnen met de huidige uitbreiding. De strook achter de woning kan gebruikt worden voor het nieuwe groen. Eikenbomen

Ontwerpuitgangspunten groenplan - toelichting

Toelichting groenplan

Een voorstel om het nieuwe groen dan zo te plaatsen dat het een rechte lijn richting het zuiden vormt.

Aan de zuidkant gaat het vee de wei in, hier groepen eiken planten die ingerasterd zijn. Het blok aan de achterkant omhoog om de mestopslag en naar boven naar de kuil weer als een geheel maken, in een rechte lijn.

Het erf zoals het er nu is, is bijna helemaal bebouwd of verhard.

Nergens is meer plek om rommel neer te zetten.

Noem je iets nog een erf als er amper groen op staat. Om dit erf idee wat terug te krijgen is het voorstel het groen niet te smal op te zetten. In de toekomst moeten zwaardere boomgroepen het erf zijn karakter gaan geven. Deze groepen zullen niet een gesloten groen gordel om het erf moeten vormen maar hier en daar ook het zicht op schuren moeten geven om duidelijk te maken dat er onder dit groen een modern landbouwbedrijf schuil gaat.

Groenplan

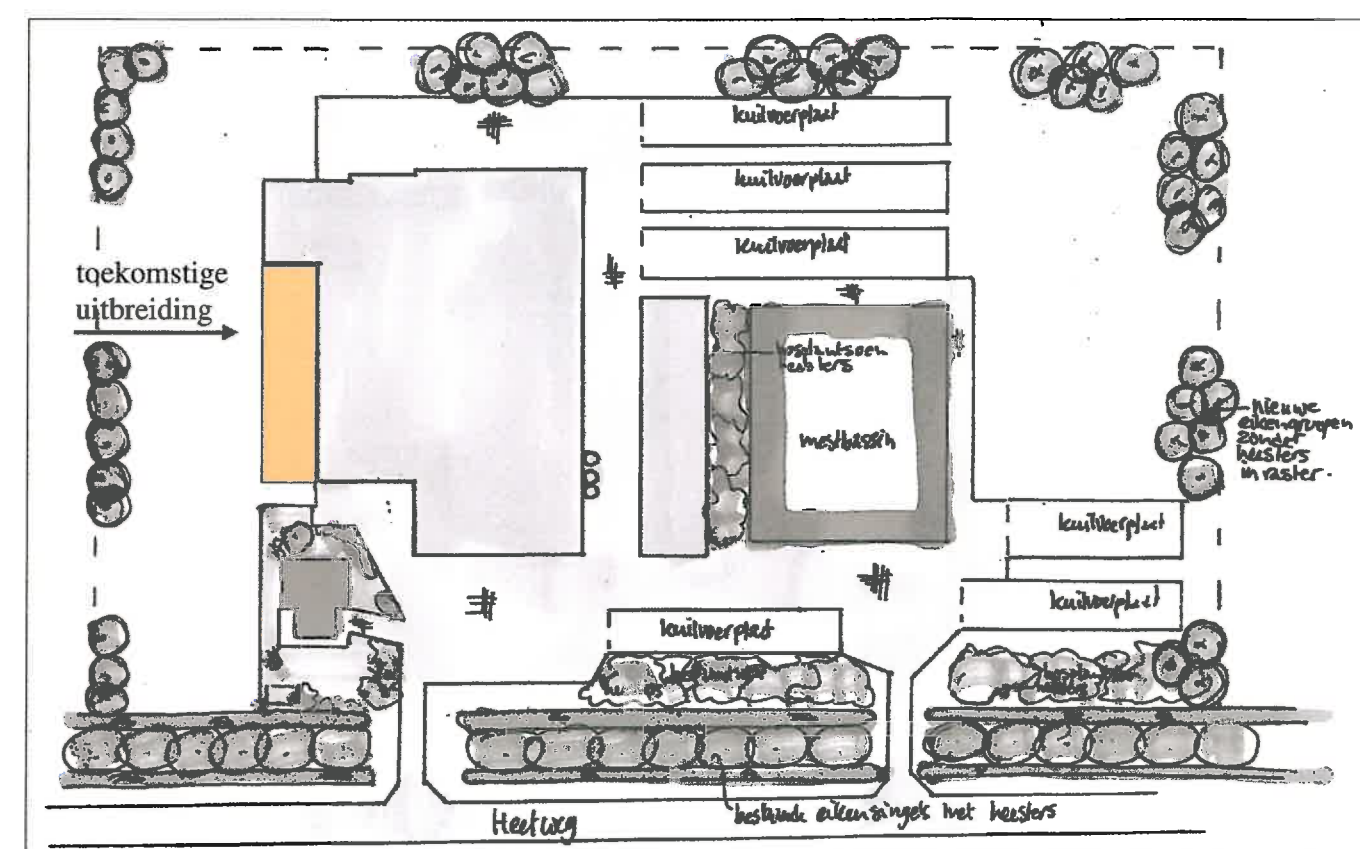
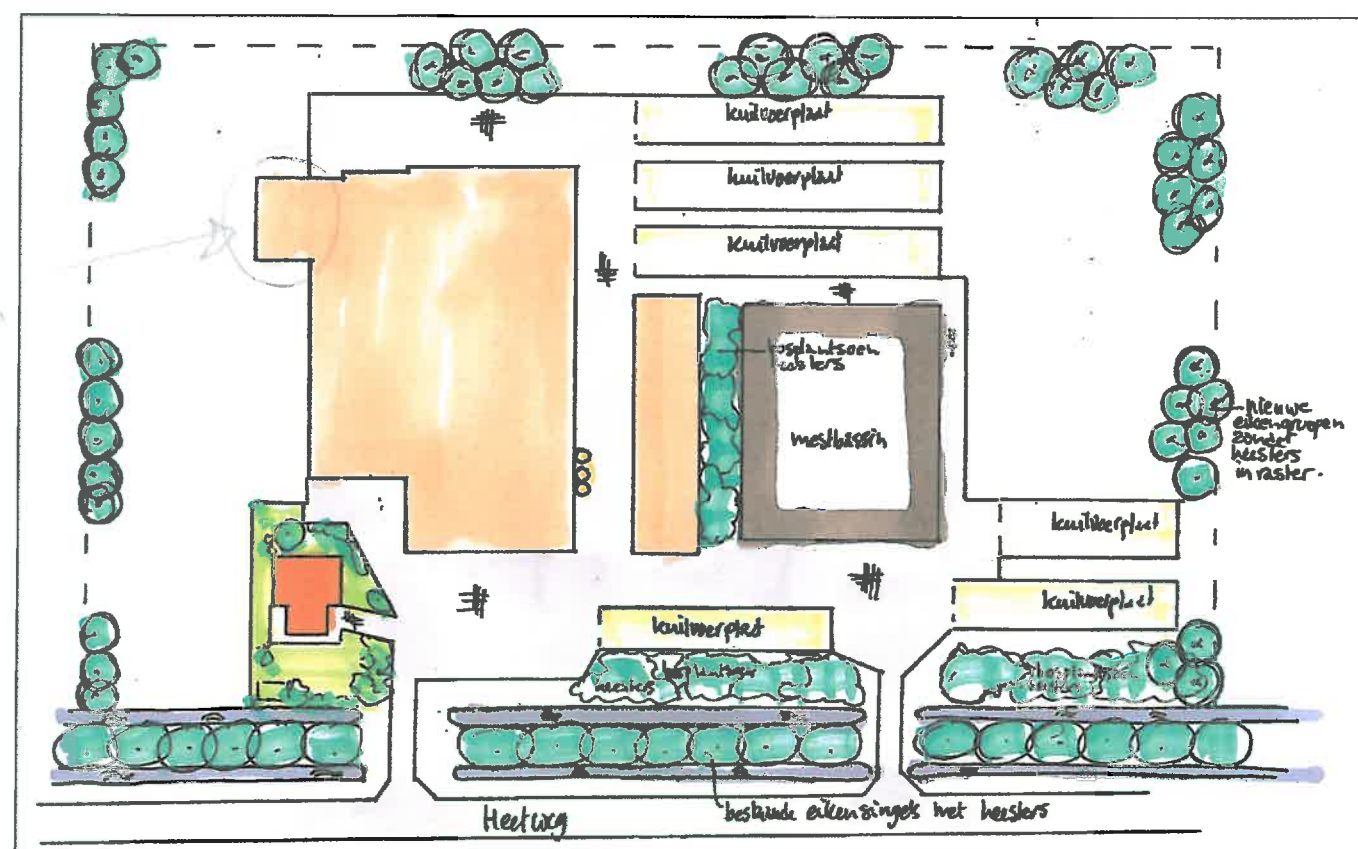

landschap – bestaand

Het nieuwe landschap

Beheersplan Heetweg 1 - stap 3

Het bedrijf wil de komende jaren doorgroeien naar een omvang van 350 koeien. Hiervoor zal de bestaande loopstal moeten worden vergroot. Voor de eerste fase van dit plan is een milieuvergunning aangevraagd, die in behandeling is bij de gemeente. Tevens is voor deze uitbreiding een voorlopig ontwerp gemaakt, die uitgaat van het bestaande beeld van de huidige schuren. In deze studie is dit voorlopig plan zodanig aangepast dat er sprake is van een plekgebonden ontwerp, dat past in het landschapsbeeld van het landschap rond Gasselte.

Het bedrijf wil de komende jaren doorgroeien naar een omvang van 350 koeien. Hiervoor zal de loopstal zoals in de eerste fase is gerealiseerd worden vergroot op een wijze zoals hierboven in kleur is aangegeven. In die situatie zal de nieuwe schuur vanuit het landschap zich manifesteren als een schuur met een lage gootlijn. De kapvorm zal in grote lijnen dezelfde zijn als in fase 1, waardoor er ook in de toekomst sprake zal zijn van een plekgebonden ontwerp.

Plekgebonden bouwen - stap 4

Programma van eisen

Behalve het houden van vee worden op het bedrijf specifieke programma's voor de buurt, een verjaardag of trainingsdag gehouden

Het bedrijf is gebouwd in 1979 en is de laatste jaren volledig gerenoveerd.

1998 is de stal verlengd met 26 meter.

1999 is het huis bij de stal gebouwd

2000 - 2001 vervangen van de roosters, voerhekken, en de ligboxen.

2003 is de melkstal vervangen door een 22 stands draaimelkstal.

2006 sleufsilos geplaatst. Het bedrijf is een maatschap aangegaan met de fam. Meursing.

De melkkoeien staan nu in Gasselte en het jongvee in Oud- Annerveen. Op de beide plaatsen zijn de stallen aangepast voor het te houden vee.

In Gasselte is voor de kalveren nog een drinkautomaat geplaatst zodat de kalveren altijd de kunstmelk in de goede verhouding en juiste temperatuur kunnen drinken. Op het bedrijf worden momenteel 140 koeien gehouden. Het jongvee wordt groot gebracht op het jongvee-bedrijf in Oud- Annerveen. .

2007 Nog een sleufsilos geplaatst
22 hectare land gekocht.

In de stal zijn 44 extra grootveeboxen gecreeerd zodat er nu in totaal een 210 melkkoeien kunnen worden gestald.

2008 Plaatsing Melkrobot (DeLaval) gekocht wordt geplaatst voor 1 augustus

En door de jaren heen zijn wij gegroeit in produktie rechten van 460.000 kg melk in 1987 naar 1.100.000 kg melk momenteel.

Bij de maatschap hoort momenteel 109 hectare waarvan 32 ha. mais

Het bedrijf wil de komende jaren doorgroeien naar een omvang van 350 koeien.

Hiervoor zal de bestaande loopstal moeten worden vergroot. Voor dit plan is een milieuvergunning aangevraagd, die in behandeling is bij de gemeente.

Tevens is voor deze uitbreiding een voorlopig ontwerp gemaakt, die uitgaat van het bestaande beeld van de huidige schuren.

Het doel van deze studie is het voorgestelde plan in beeld zodanig bij te stellen dat er sprake is van een plekgebonden ontwerp, dat past in het landschapsbeeld van het landschap rond Gasselte.

Het uitgangspunt voor het ontwerp is zodanig ontwerpen van de verschillende bouwonderdelen dat er sprake is van een samenhangend beeld zowel in materiaal- als kleurstelling.

Programma van eisen

Het bestaande erf
 Het erf is gelegen aan de Heetweg op de es te Gasselte. De boerderij is een voorbeeld van een moderne boerderij zoals die in de jaren 70 op veel plaatsen in Nederland zijn gerealiseerd. De boerderij bestaat uit een standaard loopstal waar rond verschillende bijgebouwen en voorzieningen zoals voedersilo's en een woonhuis zijn gebouwd. Alle gebouwen zijn op een functionele en praktische wijze ten opzichte van elkaar gepositioneerd. De gebouwen zijn hoofdzakelijk uitgevoerd in baksteen en damwandprofielplaten in de kleur groen.

het erf – bestaande toestand

Het erf
Rond de schuren zijn een groot aantal opslagkuilen gesitueerd.

het erf – de bestaande toestand

Ontwerpopgave

Standaardschuren

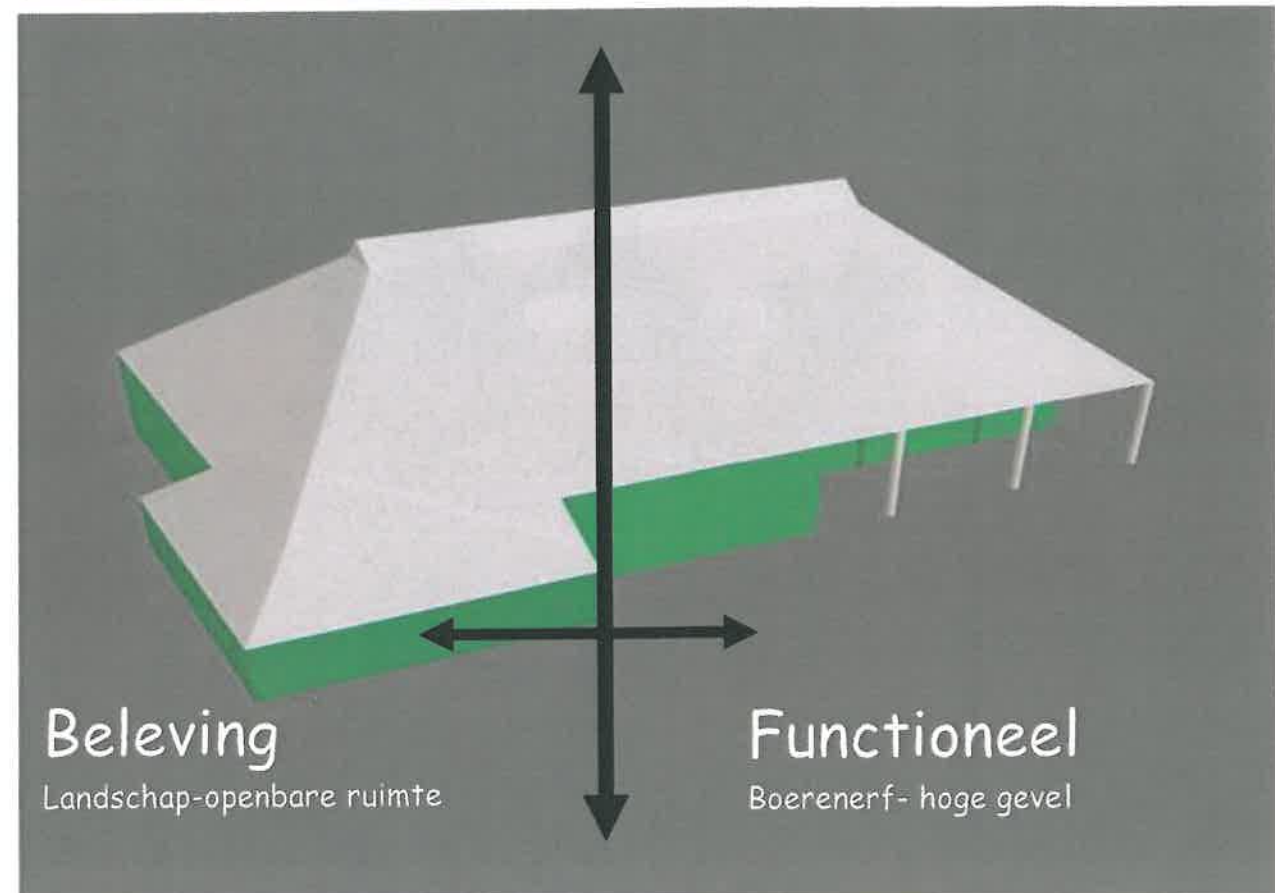
De afgelopen decennia zijn er vele nieuwe boerenbedrijven in het open landschap ontstaan die opgebouwd zijn met standaardschuren. De nieuwe veestallen, mestilo's, aardappelschuren en andere bedrijfgebouwen worden vaak ervaren als niet bij het bestaande landschap passende elementen. Geconstateerd wordt dat er voor alle functies op het boerenerv dezelfde (standaard)schuren worden gerealiseerd. Schuren die in heel Nederland op dezelfde wijze worden gebouwd. In het project "landschappelijk agrarisch bouwen" worden voorstellen gemaakt voor moderne schuren in een vormgeving die uitgaat van de landschappelijke kwaliteit van het Drentse landschap.

Plekgebonden bouwen

Doel van deze studie is te zoeken naar plekgebonden (regiospecifieke) architectuur, gebaseerd op een eigentijdse interpretatie van het landschap en de geschiedenis in combinatie met inzicht in de structurele veranderingen in de maatschappij. Naast het voortbouwen op bestaande tradities moet er ruimte blijven voor nieuwe culturele expressies die voortvloeien uit de veranderingsprocessen en de behoeften van de toekomstige samenleving.

In het project worden de uitgangspunten van het Belvedere voorbeeldproject "landschappelijk agrarisch bouwen" van de natuurvereniging Wierde&Dijk als vertrekpunt genomen. In dit project zijn een zestal voorbeeldschuren met een streekeigen architectuur gerealiseerd die gebouwd zijn met gebruikmaking van de gebruikelijke standaard bouwmethoden.

Ook op het erf van van Rein worden volgens dit principe voorstellen gedaan om de bestaande en nieuwe schuren op een Drentse wijze vorm te geven.

De "Groninger" schuur kent twee zijden:

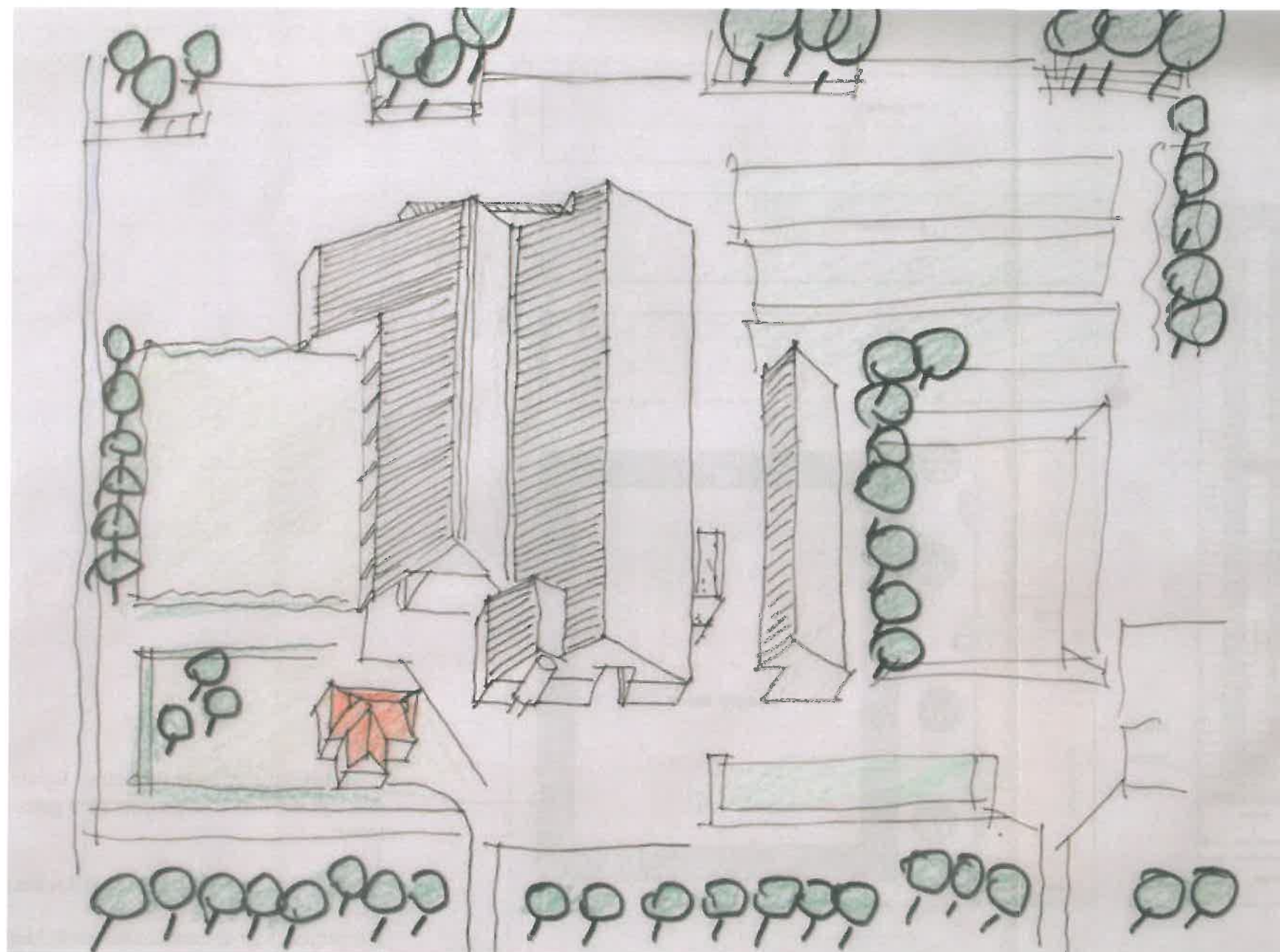
Functionele zijde:

Hoge wanden, die gericht zijn op het boerenerv en de hoge achtergevel van de Groninger boerderij. De hoge wanden maken de schuur geschikt voor het inrijden met hoge wagens en tractoren.

Landschappelijke zijde, die gericht is op het landschap en de openbare weg, de belevings kant. Tezamen met de wolfseinden en uilenborden geven deze uitgangspunten de schuur een typisch Groningse uitstraling.

Maar ook in het Drentse landschap zijn deze ontwerpuitgangspunten van belang om te komen tot een plekgebonden Drentse architectonische oplossing.

Ontwerpuitgangspunten

Regionaliteit

Wie rond rijdt in het Drentse landschap kan constateren dat er voor de jaren zestig hoofdzakelijk duidelijk herkenbare "Drentse" schuren werden gerealiseerd. Schuren die een duidelijke samenhang hadden met de oude boerderijen. De schuren werden gebruikt voor meerdere functies: vee-, werktuigen- en opslagschuur. Het is met name de vorm die daarbij in hoge mate de samenhang bepaalt. De bestaande gebouwen vormen niet alleen het economisch kapitaal, maar evenzeer de fysieke stabiele factor om letterlijk en figuurlijk op voort te bouwen. Vanuit deze opvatting dient de ontwerpstrategie van deze studie op een hedendaagse wijze een bijdrage te leveren aan het instandhouden en versterken van de kwaliteit van het landelijk gebied.

In het project "landschappelijk bouwen" wordt voorgesteld om met vormaanpassingen de huidige standaardschuur weer de uitstraling te geven van een typisch Drentse schuur.

Vorm

Vorm heeft een grote invloed op de beleving. Met betrekkelijk eenvoudige middelen is er een betere samenhang te realiseren van de verschillende bedrijfsgebouwen op het boeren erf, inclusief het woonhuis. Een samenhang die voorheen altijd vanzelfsprekend was.

Situering

Het is niet alleen de vorm die van grote belang is, maar ook de situering. Dwarsgeplaatste schuren verslechteren in de meeste gevallen het beeld, maar ook een te dichte plaatsing ten opzichte van het voorhuis.

Kleur en materiaal

Het Drentse landschap vraagt niet om uitgesproken kleuren. Hoe bescheidener en onopvallend de kleurstelling hoe beter, zoals: donker-grijze dakplaten, rode bakstenen wanden of wanden voorzien van donkere kleuren.

Beplanting

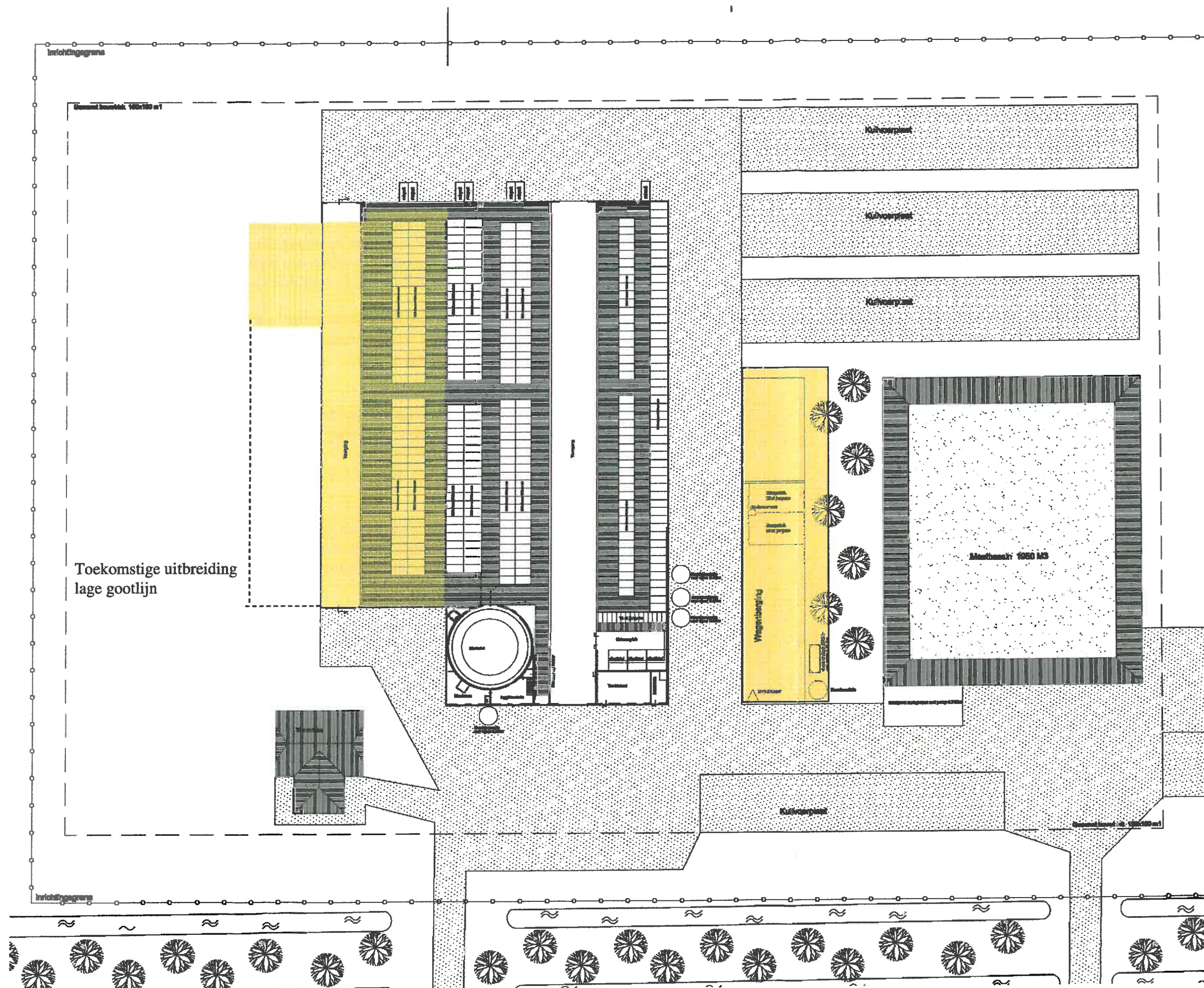
De beplanting rond boerderijen had altijd een nuttige en beschuttende functie. Nu is de functie van de beplanting vaak bedoeld om lelijke bebouwing aan het gezicht te onttrekken.

Indien de bebouwing weer passend bij het hoofdgebouw wordt, krijgt beplanting ook weer zijn samenhangende functie. De ervaring leert dat een mooie schuur lang niet altijd door beplanting aan het oog behoeft te worden onttrokken. Integendeel, hij mag weer gezien worden.

Uileborden

De toepassing van uileborden in Drenthe blijven meestal onversierd, in tegenstelling met Friesland, waar versieringen met zwanen veel voorkomen. De uilenborden waren aanvankelijk louter constructief bedoeld en geplaatst op de meest kwetsbare punten van het (rietendak) en bedoeld als bescherming tegen weer en wind. Later in de 17^e eeuw kwamen de versieringen en het vliegkat.

De boerderij – streekeigenheid - kleur en materialen

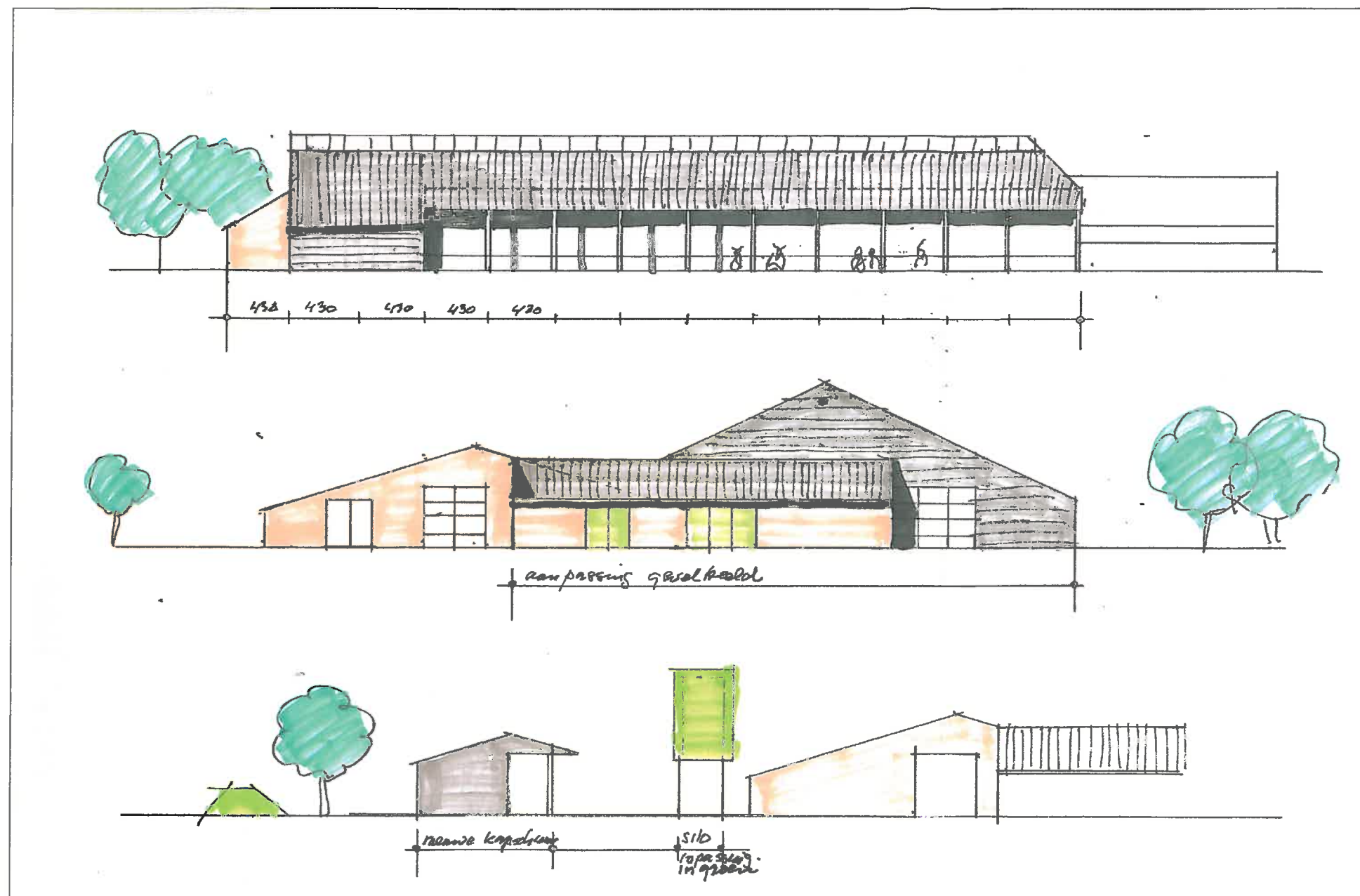
Voor het ontwerp voor de nieuwe ligboxenstal zijn een aantal uitgangspunten gehanteerd:

1. Hergebruik van de bestaande melkschuur.
2. Hergebruik van de bestaande mestkelder onder de bestaande ligboxenstal.
3. Op de fundering van de bestaande ligboxenstal wordt ten dele een nieuwe ligboxenstal geplaatst

Nieuwe gebouwen

Situatie van oud naar nieuw

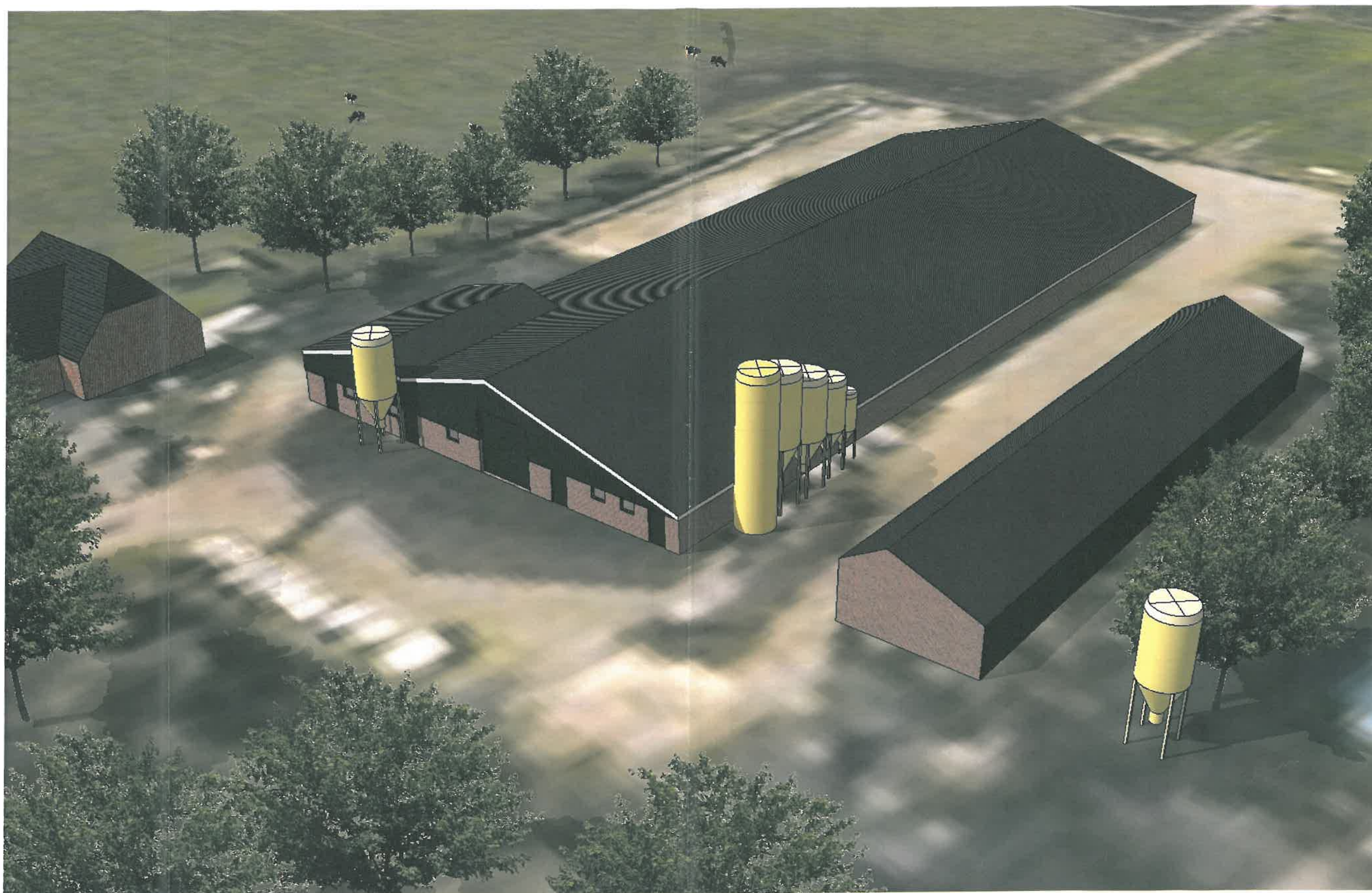

Voor het ontwerp voor de nieuwe ligboxenstal zijn een aantal uitgangspunten gehanteerd:

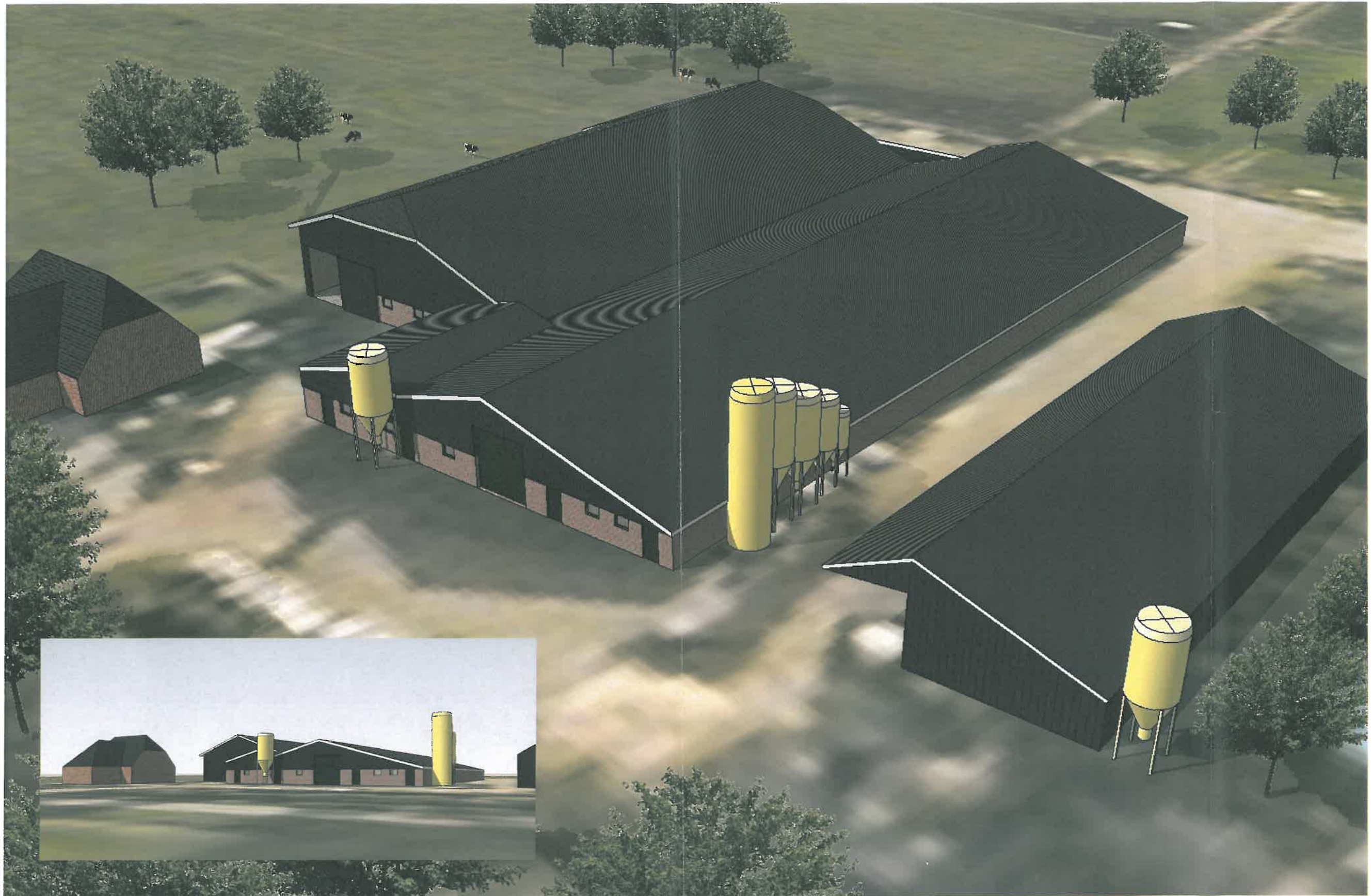
1. De schaal van de nieuwe stal moet passen bij de schaal van de bestaande schuren en woonhuis.
2. De vormgeving van de kappen moeten passen bij de bestaande boerderij, het bestaande woonhuis en het landschap van de Hondsrug
3. De schuren worden daarom aan de landschapszijde voorzien van wolfseinden

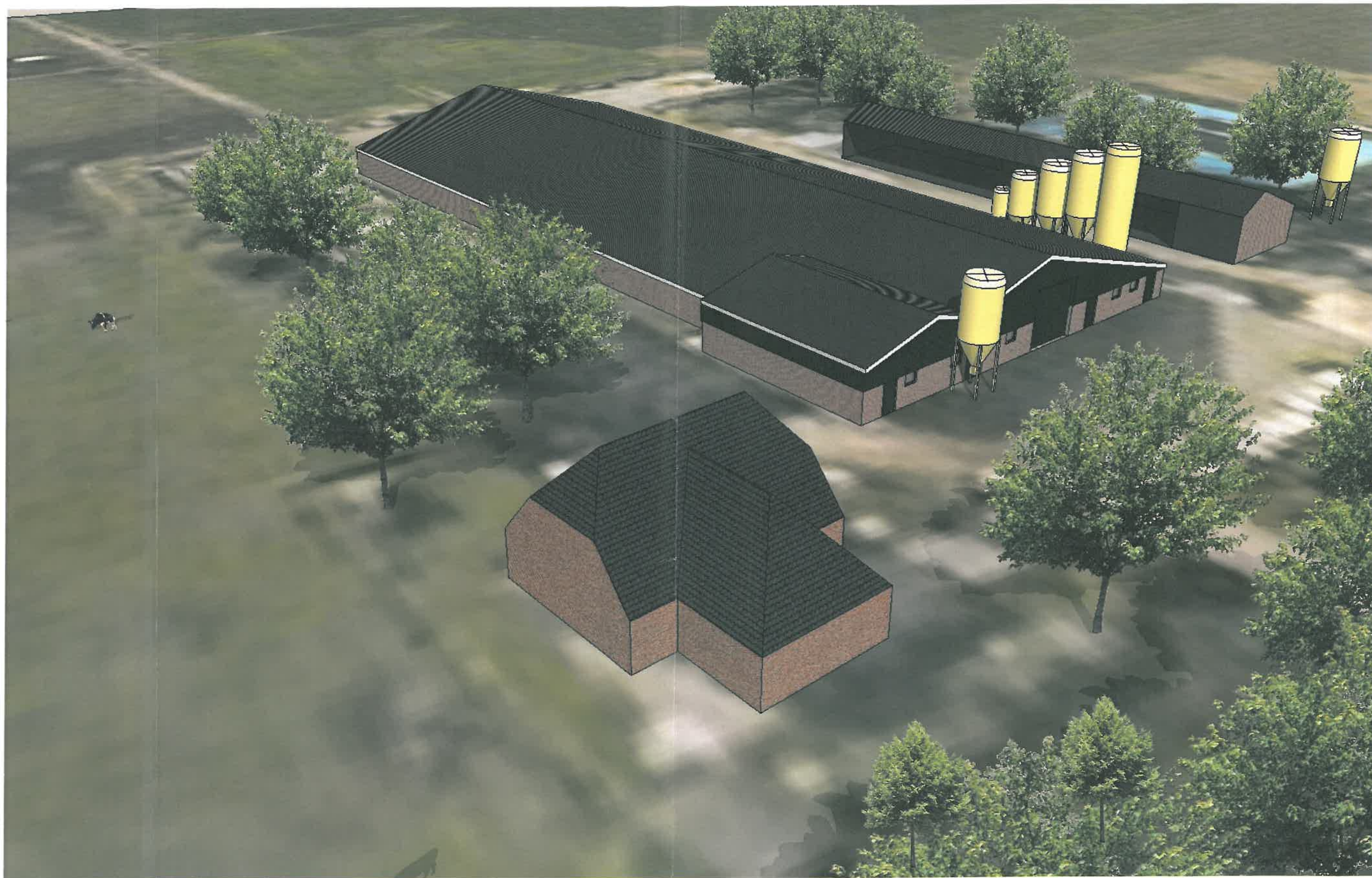
Schets – de standaardschuur streekeigen aangepast

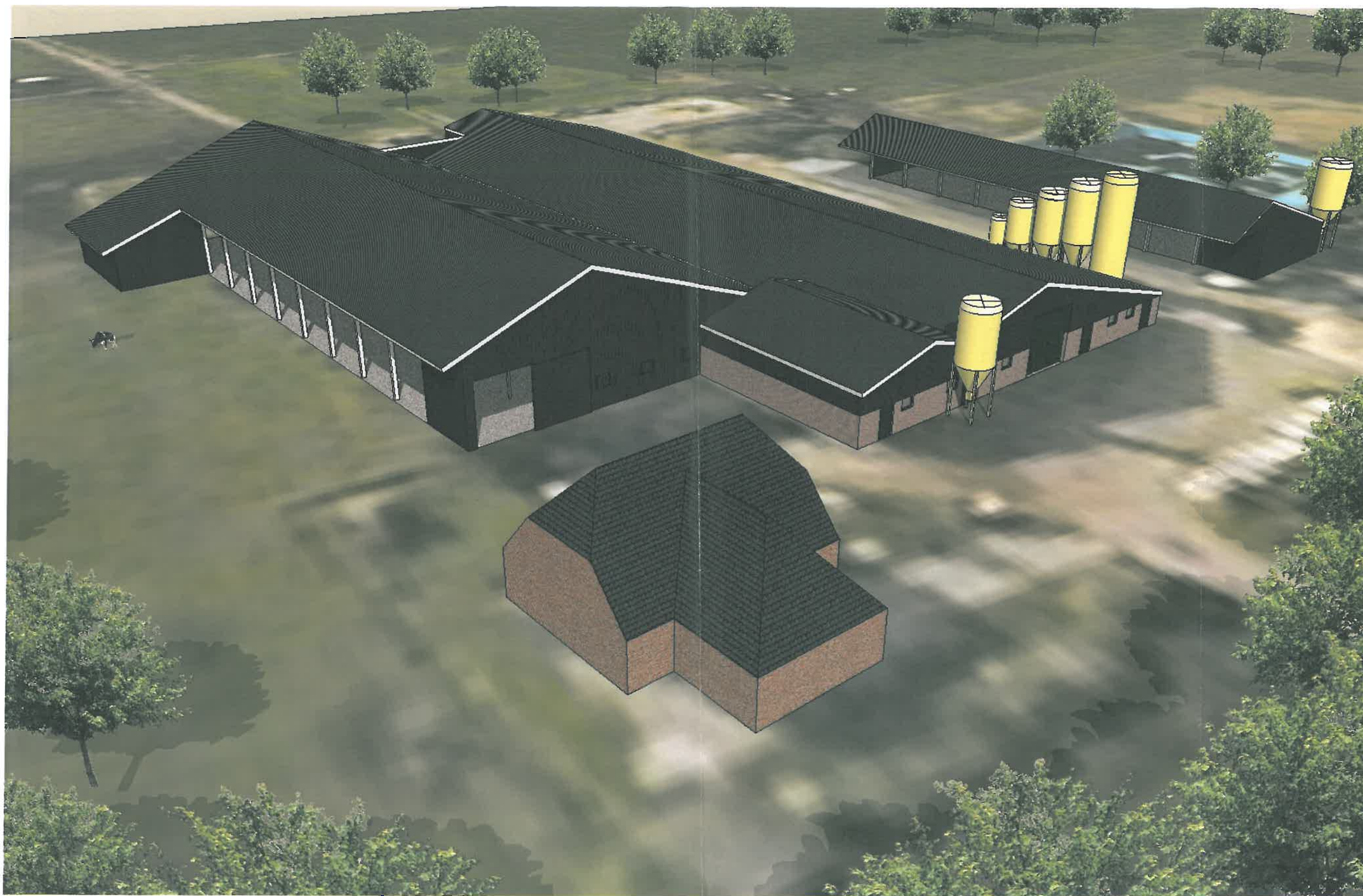
het erf – de bestaande gebouwen

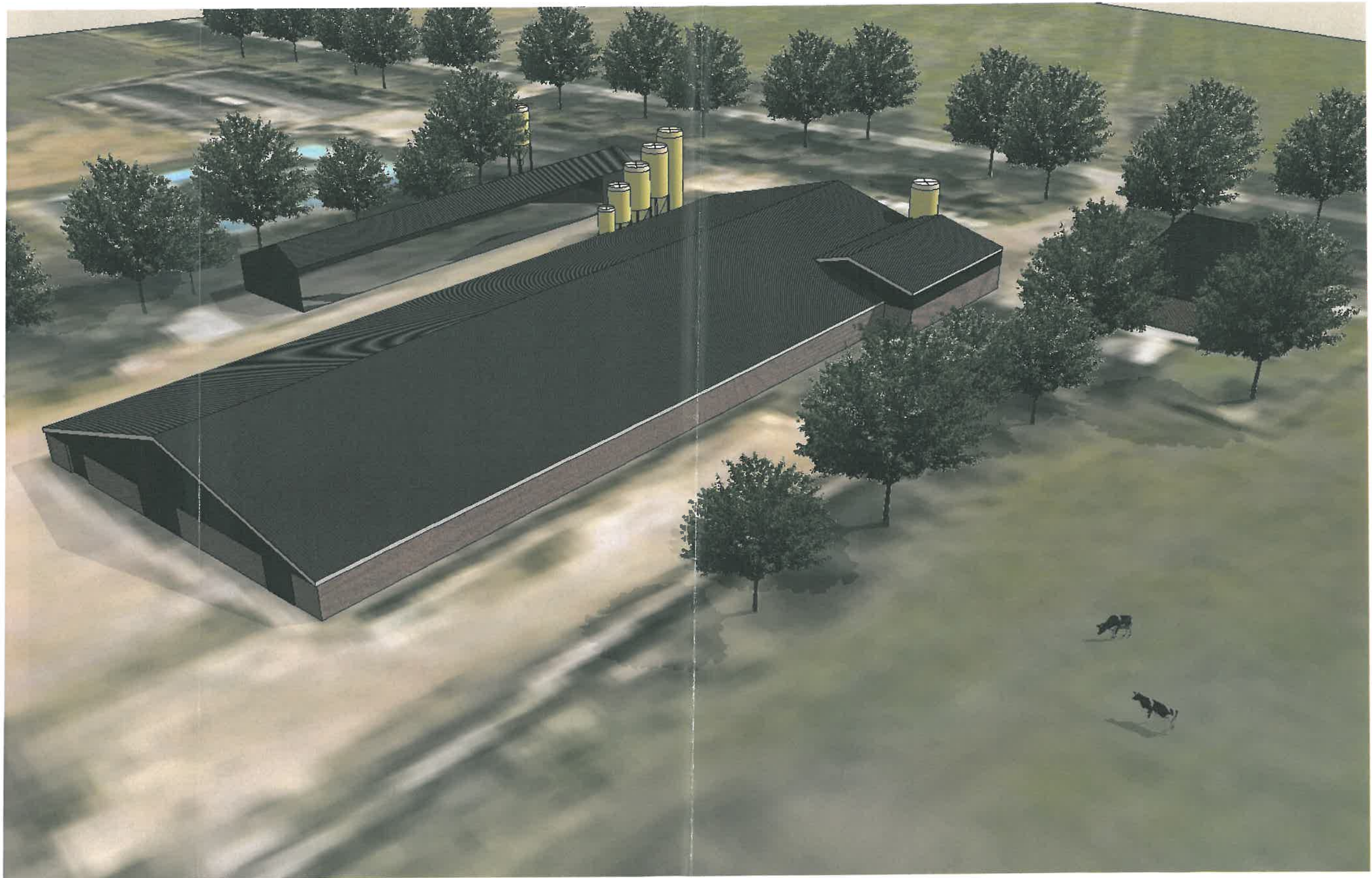
het erf – de nieuwe gebouwen

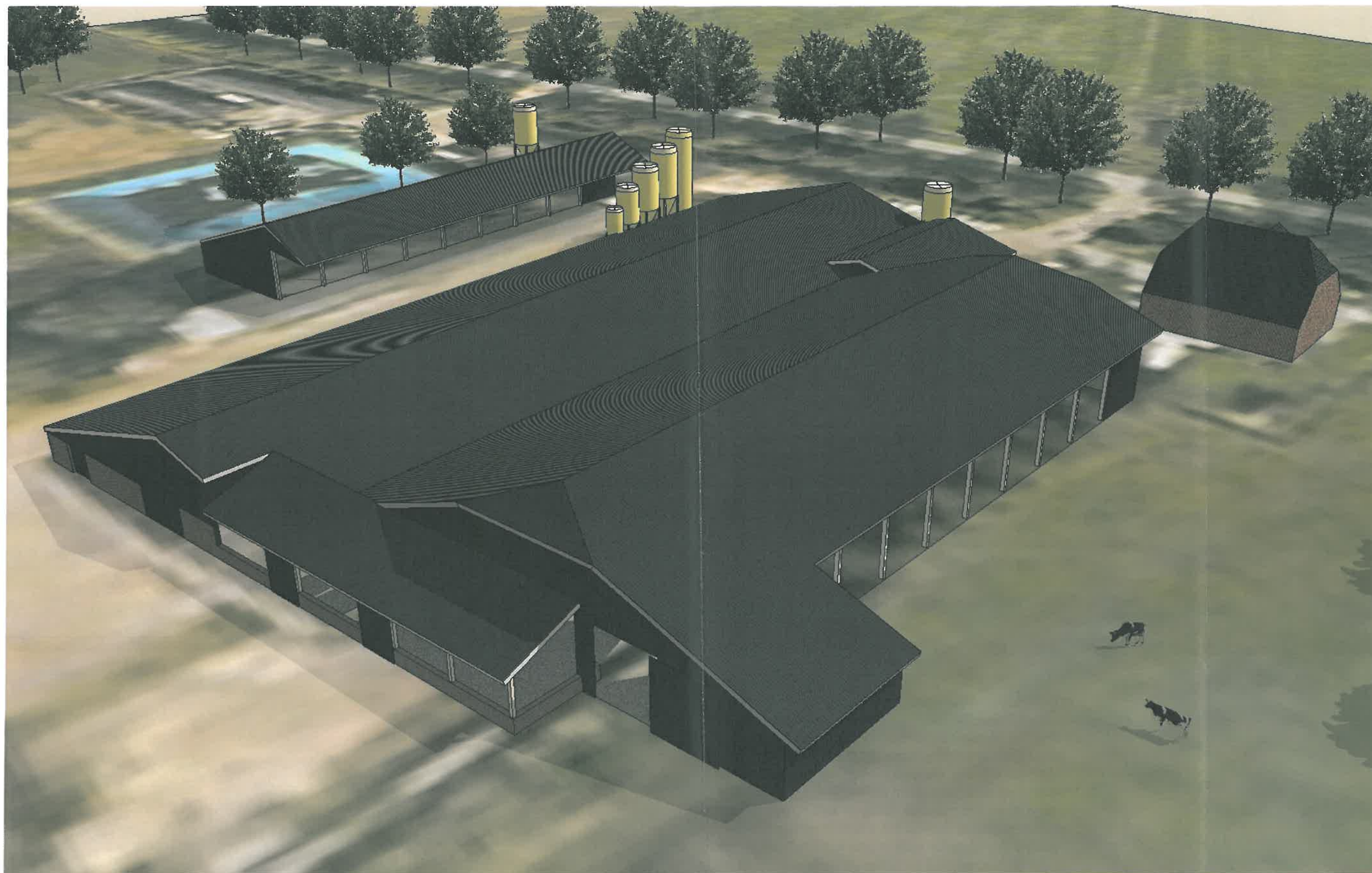
het erf – de bestaande gebouwen

het erf – de nieuwe gebouwen

het erf – de bestaande gebouwen

het erf – de nieuwe gebouwen

De nieuwe schuur.

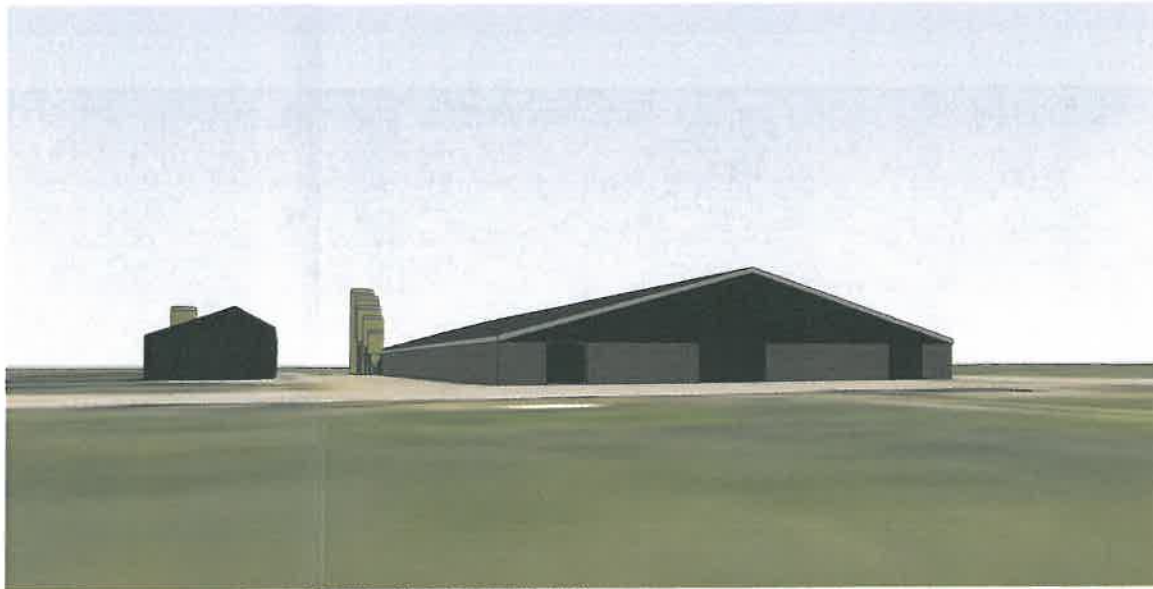
De nieuwe schuur wordt op de kelder van de bestaande schuur geplaatst. De indeling van de schuur blijft zoals die was. Ter plaatse van de voedergang wordt een terugliggende baanderdeur geplaatst, die refereert aan bestaande Drentse schuren. De maatvoering van de schuur wordt bepaald door de te handhaven melkschuur. Deze maatvoering maakt het mogelijk dat op de kelder twee schuren worden geplaatst, die van een wolfeind en een uilenbord worden voorzien. Op deze wijze ontstaat er een nieuwe samenhangend beeld met de bestaande boerderij.

het erf – van oud naar nieuw

het erf – van oud naar nieuw

Vanuit het landschap – oud en nieuw beeld

landschappelijke inpassing – het nieuwe beeld

Vanuit het landschap – van oud naar nieuw beeld

Vanuit het landschap – nieuw beeld

Bouwen aan het landschap rond Gasselte